

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος και ο Αμερικανικός Κινηματογράφος

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου](#)

Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω όχι από ένα Πατερικό κείμενο, αλλά από έναν κόσμο που συχνά θεωρούμε μακρινό από την Εκκλησία, τον κόσμο του κινηματογράφου. Τον κόσμο της τέχνης, της εικόνας, της σύγχρονης αφήγησης.

• Του Σεβ. Μητροπολίτου Σουηδίας κ. Κλεόπα

Η Εκκλησία δεν φοβάται τον σύγχρονο πολιτισμό· κάθε τι που φέρει ψήγματα αλήθειας, το αγκαλιάζει, το φωτίζει, το μεταμορφώνει. Όπως λέει ο Άγιος Ιουστίνος ο Φιλόσοφος: «Πάντες οί σπερματικοί λόγοι τοῦ Θεοῦ εἰσί.» («Όλοι οι

σπόροι της αλήθειας ανήκουν στον Θεό.»)

Σήμερα, θα πάρουμε έναν τέτοιο «σπόρο» από τον σύγχρονο κινηματογράφο και θα τον φυτέψουμε δίπλα στο Ευαγγέλιο. Μια ταινία αμερικανική, μοντέρνα, ανεπιτήδευτη, συγκινητική: «Beauty in the Broken» (Ομορφιά στα ραγίσματα).

Μια ταινία που, χωρίς να το ξέρει, μιλά τη γλώσσα του Ευαγγελίου. Μια ιστορία που, χωρίς να το επιδιώξει, αντικατοπτρίζει την ιστορία ενός μεγάλου Αγίου, του πρώην τελώνη Ματθαίου, που έγινε Ευαγγελιστής, Απόστολος, μάρτυρας, οδηγός γενεών.

Στην ταινία αυτή συναντούμε ένα κορίτσι. Ένα κορίτσι που ζει στο περιθώριο: άστεγο, φοβισμένο, βαθιά πληγωμένο. Μια ύπαρξη που, στα μάτια του κόσμου, δεν αξίζει προσοχή. Οι άνθρωποι την προσπερνούν σαν να μην υπάρχει· άλλοι τη λυπούνται, άλλοι την αποφεύγουν, άλλοι σχεδόν την φοβούνται. Μια ζωή «ραγισμένη». Αλλά τότε συμβαίνει κάτι απρόσμενο και τελικά σωτήριο. Κάποιος τη βλέπει. Την κοιτάζει βαθιά. Όχι όπως την κοιτάζουν οι άλλοι, αλλά όπως την κοιτάζει ο Θεός τον άνθρωπο, πέρα από τα ρούχα, πέρα από τη φτώχεια, πέρα από τις πληγές.

Ένας ψυχίατρος, ένας άνθρωπος με ανοιχτή καρδιά, βλέπει μέσα στο κορίτσι αυτό, όχι μία ζωή κατεστραμμένη, αλλά μία ζωή που κρύβει μέσα της έναν θησαυρό ανεκτίμητο, το χάρισμα της τέχνης, το χάρισμα της δημιουργίας.

Κι από κείνη τη ματιά αρχίζει η μεταμόρφωση. Όχι επειδή η κοπέλα έγινε στιγμιαία τέλεια, αλλά επειδή κάποιος αναγνώρισε την αξία της. Αυτός ο άνθρωπος είδε την ομορφιά μέσα στα «συντρίμια».

Ποιος άνθρωπος της Γραφής θυμίζει περισσότερο αυτή την κοπέλα; Ποιος θύμιζε τόσο πολύ μια ύπαρξη στο περιθώριο, παρεξηγημένη, καταδικασμένη; Ποιος έζησε κι εκείνος σε ρωγμές, σε κοινωνική απαξίωση, σε ηθική μοναξιά; Ο τελώνης Ματθαίος. Αυτός που έγινε ο συγγραφέας του πρώτου Ευαγγελίου. Αυτός που έγραψε για τον Χριστό, γιατί πρώτα ο Χριστός έγραψε πάνω στη δική του καρδιά.

Ο Ματθαίος, πριν γίνει Ευαγγελιστής, ήταν τελώνης. Και οι τελώνες στην εποχή εκείνη —περιγράφουν οι Πατέρες της Εκκλησίας— ήταν άνθρωποι ατιμωμένοι.

Ο Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέει: «Οἱ τελῶναι ἦσαν τοῖς πολλοῖς βδελυκτοί», δηλαδή αποκρουστικοί για τους πολλούς και «ἄνθρωποι ἄδικοι», επειδή θεωρούνταν συνεργάτες των κατακτητῶν Ρωμαίων, άνθρωποι ντροπής. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος σημειώνει ότι τελώνης σήμαινε «ἄδικος κατ' ἐπάγγελμα», «επαγγελματίας στην αδικία».

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος υπογραμμίζει ότι οι άνθρωποι αυτού του είδους θεωρούνταν «άνιατοι τῇ κακία», «άνιατοι στην κακία». Έτσι έβλεπε ο κόσμος τον Ματθαίο. Όπως ο κόσμος βλέπει την κοπέλα στην ταινία: τελειωμένη υπόθεση. Αλλά να που κάποιος περνά μπροστά του. Όχι οποιοσδήποτε· ο Χριστός, ο Θεάνθρωπος. Ο μόνος που μπορεί να δει μέσα στην ψυχή, πιο βαθιά από οποιονδήποτε.

Κι ο Χριστός τον βλέπει. Τον βλέπει χωρίς περιφρόνηση, χωρίς αηδία, χωρίς καχυποψία, αλλά με αγάπη. Μ' εκείνη την αγάπη που ο Μέγας Βασίλειος ονομάζει «ἀγάπη ἡ ἀγιάζουσα τὰ ἁμαρτωλά», («ἀγάπη που αγιάζει ακόμη και το αμαρτωλό»). Και τότε ο Χριστός λέει στον Ματθαίο δύο λέξεις, που άλλαξαν την ιστορία του κόσμου: «Ακολουθεί μοι.» Δεν του ζητά να διορθώσει πρώτα τα λάθη του. Δεν του λέει, «γίνε καλύτερος και μετά έλα». Δεν του δίνει προθεσμία, ούτε προϋποθέσεις. Του λέει, έλα όπως είσαι. Με τις ρωγμές σου. Με τα λάθη σου. Με τις πληγές σου. Κι Εγώ θα σε μεταμορφώσω.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος σχολιάζει: «Οὐκ ἐκλόγων μακρῶν, ἀλλ' ἐκ μιᾶς ῥήσεως ἡ κλήσις.» («Δεν τον φώναξε με μακρούς λόγους, αλλά με μία μόνο φράση.») «Εἶλκεν αὐτόν οὐ λόγων πλήθει, ἀλλὰ τῇ δυνάμει τοῦ βλέμματος.» Ο Χριστός τον έλκυσε, όχι με λόγια πολλά, αλλά με τη δύναμη της θείας Του ματιάς. Κι ο Ματθαίος σηκώθηκε «εὐθέως» και Τον ακολούθησε. Από εδώ και πέρα όλα αλλάζουν. Το ραγισμένο γίνεται δυνατό. Το περιθώριο γίνεται αποστολή. Η ντροπή γίνεται καύχημα.

Εδώ συναντιέται η ζωή του Ματθαίου με την ταινία που αναφέραμε, διότι αυτό που κάνει ο Χριστός στον Ματθαίο, είναι ακριβώς αυτό που κάνει ο γιατρός στην κοπέλα της ταινίας: Τον βλέπει. Τον αναγνωρίζει. Τον τιμά. Τον ανασύρει από την ασημαντότητα. Του δίνει ελπίδα. Του δίνει ταυτότητα.

Στην ταινία, όταν η κοπέλα ζωγραφίζει, όταν αφήνει την ψυχή της να εκφραστεί, όταν η τέχνη της ξεπηδά μέσα από τα τραύματά της, βλέπουμε κάτι συγκλονιστικό. Τα ραγίσματα δεν εξαφανίζονται, αλλά μεταμορφώνονται. Γίνονται χρώμα. Γίνονται γραμμές. Γίνονται ομορφιά. Έτσι ακριβώς και στον Ματθαίο: Ο παλιός του εαυτός δεν εξαφανίζεται, αλλ' αγιάζεται. Τα λάθη του δεν διαγράφονται, αλλά λυτρώνονται. Το παρελθόν του δεν ακυρώνεται, αλλά μεταμορφώνεται σε Ευαγγέλιο.

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος το λέει συγκλονιστικά: «Ὁ Θεός μεταποιεῖ τὰ ταπεινὰ εἰς ὑψηλά, καὶ τὰ ἀτιμασμένα εἰς τίμια.» («Ο Θεός μεταβάλλει τα ταπεινά σε υψηλά και τα ατιμασμένα σε έντιμα.») «Βλέπει το είναι της καρδιάς και όχι το φαίνεσθαι». Αυτό κάνει και στον Ματθαίο. Δεν βλέπει έναν αμαρτωλό, αλλ' έναν

κρυμμένο Ευαγγελιστή. Δεν βλέπει έναν άδικον τελώνη, αλλά έναν μελλοντικό Απόστολο. Δεν βλέπει την αμαρτία, βλέπει την ομορφιά που κρύβεται μέσα στο ραγισμένο.

Αυτό συμβαίνει με τον Ματθαίο. Αυτό συμβαίνει στην ταινία. Αυτό μπορεί να συμβεί σε καθ' έναν από εμάς. Ο Ματθαίος, μετά την κλήση του, δεν γίνεται απλώς ένας πιστός. Γίνεται Ευαγγελιστής. Γράφει το πρώτο κατά σειράν Ευαγγέλιο.

Ο Άγιος Ιερώνυμος λέει πως το κατά Ματθαίον είναι «Εὐαγγέλιον τῶν προφητειῶν», γιατί δείχνει ότι ο Χριστός εκπληρώνει όλο τον Νόμο και τους Προφήτες. Ο Άγιος Αθανάσιος ο Μέγας ονομάζει το Ευαγγέλιο του Ματθαίου «Πηγὴν ἀληθείας καὶ θησαυρὸν σοφίας.» Ο Άγιος Χρυσόστομος λέει ότι η επί του Όρους Ομιλία, που μόνο ο Ματθαίος την περιγράφει τόσο αναλυτικά, είναι «Τὸ Σύνταγμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.» Ο κάποτε «άδικος τελώνης» γράφει το Σύνταγμα της Βασιλείας του Θεού!

Αλλά δεν σταματά εδώ. Γίνεται Απόστολος. Γίνεται ιεραπόστολος. Φτάνει σε έθνη μακρινά. Κηρύττει τον Χριστό σε λαούς άγνωστους. Υπομένει διωγμούς. Και τελικά προσφέρει τη ζωή του. Ο Χρυσόστομος λέει: «Οἱ ἀπόστολοι ἐσφράγισαν τὸ εὐαγγέλιον οὐ λόγοις, ἀλλ' αἵματι.» («Οι απόστολοι σφράγισαν το Ευαγγέλιο, όχι με λόγια, αλλά με αίμα.»)

Αυτό κάνει κι ο Ματθαίος. Δίνει ό,τι είχε, τη ζωή του. Ολόκληρη αυτή η πορεία αγιότητας ξεκινά από μία ματιά και δύο λέξεις. Από το ότι ο Χριστός είδε την ομορφιά μέσα στις ρωγμές. Όλοι έχουμε ρωγμές. Όλοι έχουμε αδυναμίες, φόβους, πληγές. Κανείς δεν είναι τέλειος, αλλά ο Χριστός δεν ζητά τελειότητα. Ζητά καρδιά. Ζητά θέληση. Ζητά να Του ανοίξουμε ένα μικρό παράθυρο της ψυχής μας, για να μπει και να ενοικίσει μέσα μας. Ο Άγιος Βασίλειος λέει: «Οὐκ ἀπαιτεῖται τέλειος ἀρετῇ, ἀλλὰ προαίρεσις ἀγία.» («Δεν απαιτείται τέλεια αρετή, αλλά ιερή διάθεση.») Ο Θεός δεν περιμένει να γίνουμε άγιοι, για να μας αγαπήσει. Μας αγαπά, για να γίνουμε άγιοι.

Όπως στην ταινία, η κοπέλα ανακαλύπτει τη δύναμη της τέχνης μέσα από την αγάπη κάποιου που την πίστεψε, έτσι κι εμείς ανακαλύπτουμε το δικό μας χάρισμα, όταν αφήσουμε τον Χριστό να μας δει. Ο Χριστός σήμερα μάς λέει ό,τι είπε και στον Ματθαίο: «Ακολουθει μοι.» Έλα. Με τις πληγές σου, με το παρελθόν σου, με τα λάθη σου, με τις αδυναμίες σου. Με τα “ραγίσματά” σου, γιατί εκεί, στα ραγίσματα, μπαίνει το φως.

Ο Άγιος Νικόλαος Καβάσιλας λέει πως η χάρη του Θεού εισέρχεται «ἐν ταῖς χαραγμαῖς τῆς ψυχῆς». Στις χαρακιές της ψυχής. Εκεί που πονάμε. Εκεί που αδυνατούμε.

Εκεί ανοίγει ο Θεός δρόμο. Τιμούμε έναν άγιο που μας διδάσκει, ότι ο Χριστός δεν βλέπει όπως βλέπει ο κόσμος. Ο κόσμος βλέπει το σπασμένο. Ο Χριστός βλέπει την ομορφιά μέσα στο σπασμένο. Ο κόσμος βλέπει την αμαρτία. Ο Χριστός βλέπει την αποστολή. Ο κόσμος βλέπει το παρελθόν. Ο Χριστός βλέπει το μέλλον.

Γι' αυτό και το μήνυμα του Αγίου Ματθαίου είναι τόσο σύγχρονο. Ο Ματθαίος, όπως η ηρωίδα της ταινίας, μας διδάσκει πως δεν είσαι αυτά που σου λένε οι άλλοι, οι κακοπροαίρετοι και τοξικοί. Δεν είσαι τα λάθη σου. Δεν είσαι οι πληγές σου. Δεν είσαι οι φόβοι σου. Είσαι αυτό που βλέπει ο Θεός μέσα σου! Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος λέει: «Τῷ Θεῷ οὐ τὸ τέλειον ἀρέσκει, ἀλλὰ τὸ προσφερόμενον.» Ο Θεός δεν ζητά την τελειότητα· ζητά την καρδιά.

Ας γίνουμε λοιπόν κι εμείς άνθρωποι που βλέπουν την ομορφιά. Ας μάθουμε, να βλέπουμε τους άλλους όπως τους βλέπει ο Χριστός. Ας μάθουμε να βλέπουμε τον εαυτό μας όπως μας βλέπει ο Χριστός. Αν ένας τελώνης έγινε Ευαγγελιστής, αν μια κοπέλα στο περιθώριο έγινε καλλιτέχνης, τότε κι εμείς, με τη χάρη του Θεού, μπορούμε να γίνουμε κάτι που δεν φανταζόμαστε.

Κι αν Του το επιτρέψεις του Χριστού, αν ανοίξεις έστω μια μικρή χαραμάδα στην καρδιά σου, τότε θα δεις, ότι όσα θεωρείς ραγίσματα είναι στην πραγματικότητα σημεία όπου το φως θα μπει μέσα, γιατί στη ζωή του Χριστιανού, όπως και στην τέχνη, τα πιο όμορφα σχέδια ζωγραφίζονται πάνω σε επιφάνειες που έχουν πληγωθεί.

Ας εμπνευστούμε λοιπόν απ' αυτή την ταινία, απ' αυτή την παραβολή της εποχής μας. Ας εμπνευστούμε από την ιστορία του Αγίου Ματθαίου. Ας μάθουμε να βλέπουμε τους άλλους, όχι μέσα από τις ρωγμές τους, αλλά μέσα από τα χαρίσματά τους.

Ας μάθουμε να βλέπουμε την ομορφιά εκεί που ο κόσμος βλέπει μόνο αποτυχία. Και κυρίως, ας μάθουμε να βλέπουμε τον εαυτό μας, όπως μας βλέπει ο Χριστός, μέσα από την υπόσχεση μεταμόρφωσης.

Ο τελώνης έγινε Ευαγγελιστής. Ο αδύναμος έγινε Απόστολος. Το ραγισμένο έγινε ομορφιά. Ας γίνει κι η δική μας ζωή μια θαυμαστή ιστορία μεταμόρφωσης. Ας γίνει μια μικρή συνέχεια του Ευαγγελίου, γιατί, όπως λέει ο Μέγας Βασίλειος: «Κάθε Χριστιανός καλείται να γίνει ένα ζωντανό Ευαγγέλιο»!